

Bijen en andere insecten

Iedereen kent de bij wel van de honing maar wist jij dat er maar 1 soort bij is die honing maakt, de honingbij. In Nederland alleen zijn al meer dan 200 verschillende soorten bijen. Dit zijn allemaal wilde bijen en met deze bijen gaat het niet zo goed. Hier moeten wij iets tegen doen! Wilde bijen en honingbijen bestuiven namelijk 80% van alle planten op aarde. Zonder bijen zouden er dus geen bloemen meer zijn maar nog belangrijker voor ons mensen zonder de bestuiving van bijen hebben we ook geen fruit en groenten meer. Bestuiving betekent namelijk dat de bij de zaden van de ene plant naar de andere brengt. De plant kan met deze zaden dan vruchten maken en dat worden dan de fruit en groente die wij kennen. Het gaat niet goed met de wilde bijen omdat er steeds minder natuur is waar ze een holletje vinden om hun eitjes te leggen en waar ze de bloemen vinden om nectar van te drinken. Hierbij kunnen wij helpen! Deze week gaan wij een hotel maken voor de bijen en wilde bloemen planten in de tuin of in een pot.

Het belangrijkste van een bijenhotel is dat de ingangen beschermt worden tegen de regen en dat er buisjes in zitten waar de bijen in kunnen kruipen om hun eitjes te leggen. Wilde bijen maken namelijk geen honinggraat zoals je dat waarschijnlijk al kent maar leggen hun eitjes in holle stengels. Ik zal je een paar voorbeelden geven van kleine bijenhotels en van wat grotere bijenhotels die jij thuis kunt maken.

Bijenhotel 1: een klein kratje, blikje of kistje.

- Op je kratje, blikje of kistje moet een dak komen zodat de ingangen beschermd worden van de regen
- Voor de gangetjes kun je gebruik maken van bamboe of riet stengels
 - o Bamboe stengels heb je misschien liggen maar kun je zeker halen bij een bouwmarkt
 - o Rietstengels kun je halen bij een vijver. Let op! Neem er een paar mee maar trek niet alles eruit.
 - o Knip of snij de stengels op de diepte van je kratje, blikje of kistje. Zorg dat de stengels minstens 5 cm zijn anders zal de bij geen eitjes erin leggen. Langer dan 20 cm heeft ook geen zin omdat de bij niet zo diep zal kruipen
 - o De diameter van het gat maakt ook iets uit. Alle bijen zitten tussen de 3 mm en 12 mm. De meeste bijen zitten rond de 6-8 mm slechts enkele bijen soorten kiezen voor grotere of kleinere stengel.
- Maak de stengels dicht aan een kant met klei of grond die je mengt met water
- Je kunt de stengels bij elkaar binden met een touwtje zodat de stengels beter op hun plaats blijven zitten
- Leg je bundel stengels vervolgens in je kratje, blikje of kistje

- **Stel nou je hebt geen kratje, blikje of kistje dan kun je de stengels ook op de grond leggen onder een dakpan of plank beschut van de regen**
- Hang het vervolgens op een beschutte plek waar het warm is want dat vinden bijen fijn maar niet in de volle zon.

Bijehotel 2: boomstam(metje)

Stel papa of mama heeft een houtboor in de schuur liggen dan kun je ook kiezen om een houtblok op te hangen.

- Neem een houtblok en maak er een dakje boven
- In het houtblok kun jij of papa/mama met een houtboor gaten boren met een diameter rond de 7 mm en een diepte van minimaal 5 cm.
- Let wel op! Zorg dat ingangen en gangen goed glad zijn want kleine stukjes hout die uitsteken kunnen de vleugels van de bijen beschadigen
- Hang het vervolgens op een beschutte plek waar het warm is want dat vinden bijen fijn maar niet in de volle zon.

Bijehotel 3: All-inclusive

Heb jij nou zin om helemaal los te gaan (misschien met hulp van papa of mama) dan kun je ook een insecten hotel maken. Hierin kunnen ook andere insecten wonen naast de bijen.

- Maak een frame waarin je vakjes gaat maken voor de verschillende kamers van je hotel
 - Zorg ervoor dat het hout wat weer bestendig is
 - Het frame kan zo klein zijn als 30 bij 30 maar kan ook 70 breed en 150 hoog zijn. Net waar je zin in hebt.
- Aan 1 kant van het frame maakt je een achterkant met plaat of meerdere planken dicht tegen elkaar aan
- Vul nu elk frame met een van de volgende dingen
 - Stengels voor bijen
 - Riet
 - Bamboe
 - In de vroege lente in maart kun je ook de afgestorven verdorde stengels van bramen en brandnetels plukken want deze zijn dan ook hol van binnen (je hoeft niet op te passen, de brandnetels prikken dan niet meer)
 - Houtblokken voor bijen
 - Gaten boren tussen de 3 en 12 mm breed
 - Dennenappels en takjes > voor insecten om in te wonen
 - Verzamel dennenappels, hazelnootbollen en doe er wat droge bladeren, stro en takjes bij
 - Vlinder hokjes
 - Sommige vlinders overwinteren in Nederland en zoeken daarvoor een afgesloten ruimte waar de koude wind niet inkomt

- Maak een deksel voor een kleine ruimte met een alleen een tot drie gleuven met een breedte van 1 cm en een hoogte van ongeveer 7 cm.
- Zorg dat de gleuven niet helemaal tot de onderkant en bovenkant zitten want dan kan de wind nog steeds bij de vlinders komen
- Als jij een tuin hebt waar egels onder het hek door kunnen komen dan kun je ook een egelhok maken
 - Laat onderin je insectenhotel een kamer vrij waarbij je een kleine ingang maakt aan de zijkant. In september/Oktobre als de bladeren van de bomen beginnen te vallen gaan de egels op zoek naar een plaats om te overwinteren. Leg dan een laag droge bladeren in de kamer en misschien boekt een egel dan een kamer in jouw hotel voor de winter.

Niet alleen de bijen leggen hun eitjes in gangetjes, ook de hommels doen dat. De hommels zoeken dan een mooi holletje in de grond waar nestmateriaal zit. Ook hiervoor kun jij iets doen.

Het hommelhuis

- Nodig
 - Aardewerk bloempot
 - Nestmateriaal: Mos, wol, droog gras
 - Brede tuinslang of flexibele pijp
 - Eventueel grind
 - Deksel of scherf van een pot
- Graaf een gat in de grond met de breedte van de bovenkant van de bloempot
- Leg de kiezels in het gat en doe het nestmateriaal erop
- Graaf nu een geultje naar het gat, hierin komt de tuinslang te liggen
- Maak voordat je de tuinslang neerlegt wat gaatjes erin zodat water weg kan lopen uit de slang
- Als de slang ligt leg je de bloempot op het gat en doe je de aarde over de tuinslang en rond de bloempot zodat de bloempot alleen via de tuinslang, waarvan de opening gelijk is aan de grond, bereikbaar is.
- Leg op de bovenkant van de pot ook wat kiezels en daarop een deksel zodat de pot wel kan luchten maar niet nat wordt

Bloemen zaaien

Om de bijen nog een extra handje te helpen kun je naast het hotel bloemen zaaien/planten. De bloemen kun je krijgen bij tuincentra en soms bij een supermarkt. Dit is wel een stuk prijziger dan een bloemenzaad mengsel kopen. De mengsels zijn ook verkrijgbaar bij de tuincentra en soms supermarkten. Soms worden bloemenmengsels speciaal voor bijen en vlinders gratis weggeven door natuurorganisaties, check de volgende website:

<https://www.natuurmonumenten.nl/aanvragen/actiepakket>

Stel jij gaat bloemen halen bij een tuincentra dan staat meestal al op de kaartjes aangegeven welke bloemen bijen aantrekken. Hieronder staan een aantal voorbeelden

Bloemen planten

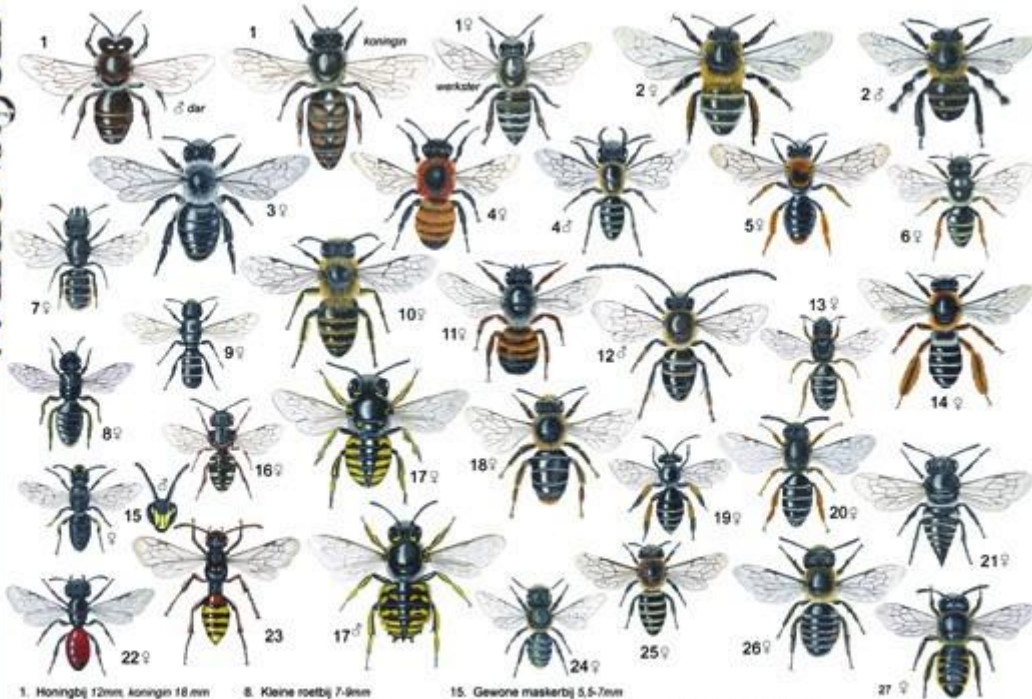
- Duizendblad
- Monnikskap
- Dropplant
- Kruipend zenegroen
- Herfstaster
- Zonnehoed
- Vingerhoedskruid
- Lavendel
- Margriet
- Slangenwortel
- Kattenkruid
- Papaver
- Klaproos
- Salie
- Duifkruid

Wil je graag meedoen maar heb je geen plaats dan mag je jouw bijenhotel of hommelhuis ook bij scouting ophangen. Vergeet niet dat 1 steen uit de tuin en wat bloemen erin ook al helpt. Jouw bijenhotel kun je ook aan de muur hangen dus je hoeft niet perse een tuin te hebben. Ook heeft een bijenhotel geen vaste vorm want dat is in de natuur ook niet zo. Elke vorm die je maar kunt bedenken is goed zolang het maar droog blijft en niet in de volle zon staat.

Foto's kunnen doorgestuurd worden naar svn.felling@scoutingvoerendaal.nl en worden op de besloten Facebook pagina gezet.

Stel je bloemen staan, er hangt een bijenhotel in de tuin, je ziet de eerste bij al in de tuin en je wil weten welke bij dit is want je weet nu immers dat er meer dan 200 verschillende bijen soorten zijn. Check dan deze kaart waarop de meest voorkomende wilde bijen en hommels staan.

Wilde bijen

1. Honingbij 12mm, koningin 18 mm	8. Kleine roetbij 7-9mm	15. Gewone maskerbij 5,5-7mm	22. Dikkopbloedbij 7-10mm
2. Gewone sachembij 14-16mm	9. Grote klokkebij 8-10mm	16. Heideviltbij 5-6mm	23. Gewone wespebij 12-14mm
3. Grijze zandbij 13-15mm	10. Grote zijlebij 13-14mm	17. Grote wolbij 14-18mm	24. Blauwe metselbij 8-10mm
4. Vosje 10-14mm	11. Rode metselbij 10-12mm	18. Klokjesdipoot 12-13mm	25. Wormkruidbij 8-10mm
5. Roodgajpe 10-11mm	12. Gewone langhoornbij 12-15mm	19. Gewone stobkouzbi 8-9mm	26. Grote bladrijder 14-16mm
6. Orasbij 9-11mm	13. Gewone geurgroefbij 9-9mm	20. Roodpotige groefbij 10-11mm	27. Tuinbladsnijder 11-12mm
7. Tronkenbij 7-8mm	14. Plumvoetbij 12-15mm	21. Heidekegelbij 10-13mm	

Hommels

1. Gewone saarhommel 22-26mm	7. Verkleurde koekoekshommel 16-18mm	12. Tweekleurige koekoekshommel 14-16mm
2. Wilgerhommel 22-26mm	8. Gewone koekoekshommel 10-20mm	13. Boomhommel 18-22mm
3. Tuinhommel 18-26mm	9. Weidehommel 16-20mm	14. Rode koekoekshommel 20-25mm
4. Grote koekoekshommel 16-23mm	10. Akkerhommel 15-22mm	15. Steenhommel 22-26mm
5. Veldhommel 19-24mm	11. Heidehommel 18-22mm	16. Gashommel 16-18mm
6. Veenhommel 14-18mm		

